

Da su pozorišta mnogo zahtevni kulturni i društveni organizmi - to je poznato. Da su pozorišta za decu složenija, pa prema tome i zahtevnija, i to je jasno. Topla voda je davno izmišljena! Doduše, pozorišta su (bar u našim prilikama) i najizdašnija »njivica« s koje se ubere pristojna letina i kad se vlasnik ne »prevrigne« od velika rada i preterane brige. Da nije tako, država bi ih se odavno otrekla i imanje dala »pod arendu«.

Kako živi i radi Dečje pozorište Gyermekszínház u Subotici u vremenu (koje, nažalost, poduže traje) u kome ga država vodi na svom spisku i održava na minimumu egzistencije? Kao i sva druga pozorišta, bio bi najkraći odgovor. Ali, postoje i neke specifičnosti koje, u poređenju sa drugim teatrima, njegovu poziciju čine težim. Pre svega, subotičko Dečje pozorište već 62 godine (osnovano 1934) repertoar realizuje na dva jezika, na srpskom i na mađarskom. Ta činjenica otežava proces stvaranja ansambla, formiranje repertoara i, na kraju, celokupnu organizaciju i plasman predstava. Ako bismo reč »otežava« zamenili nekom mekšom, kazalo bi se da ovakvo pozorište zahteva više organizacionog napora i rukovodilačkog umeća.

Na čelu pozorišta je već petnaest godina Slobodan Marković, koji je i umetnički rukovodilac. Od 28 zaposlenih jedanaestoro je glumaca. Početkom 1992. bilo ih je 16. U međuvremenu, u ratnoj pometnji, petoro glumaca iz mađarskog dela ansambla napustili su pozorište i zemlju. Kako će se njihova mesta popuniti, a moraju, to je briga upravnika, kao što su ustalom nad njegovom glavom i druge pozorišne brige. Rešenje se nazire u otvaranju vlastitog lutkarskog studija

reštu, Krajovi i Temišvaru (Rumunija).

Pozorište je i organizator značajnog međunarodnog festivala pozorišta za decu »Oton Tomanić« na kome je u protekle tri godine nastupilo 25 inostranih ansambala. Festival finansiraju Skupština opštine Subotica (koja je i osnivač) i Ministarstvo kulture Republike Srbije.

Ovo je prilično štura slika pozorišta, prilagođena zahtevima novinske informacije. Ni za ljude u pozorištu ni za najširu javnost ona sigurno ne izgleda loše. Bolja je i lepša od uslova u kojima se radi. ■ *Milivoje Mrkić*

STRAHINJINA LJUBA

»Volim da mislim da je to što radim moglo samo meni da pripadne. To je zabluda koja me motiviše.« *Varja Đukić*

Legatna, visoka, otmenog držanja, smirena i inteligentna, Varja Đukić je u predstavi *Baronovi Strahinja*, kakvu je zamislilo reditelj Nikita Milivojević, bila gotovo idealno rešenje za ulogu neverne ljube koja nepiçnim uèini junaka srpske vlastele. Neverstvo i neobiçnu sudbinu žene iz bliske buduć-

Reçito ćutanje: *Varja Đukić*
na budavanskoj Citadeli
(Snimio Dušan Mišić)

mada to kod nas i ne važi mnogo. « Bila je član Crnogorskog narodnog pozorišta, radila je malo. Tada je shvatila da biti u ansamblu nekog pozorišta ne

Povest jednog života:
Mata Milošević lista prvi primerak
zbornika posvećenog njegovom
životu i delu, u svom stanu,
na 95. rođendan, 25. decembra 1996.

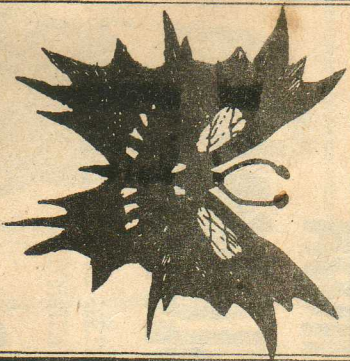
KNJIGA O MATI

Mata Milošević proslavio
je devedeset peti
rođendan

U porodičnom domu, u Dalmatinskoj ulici u Beogradu, 25. decembra 1996. primio je Mata Milošević, čestitke za devedeset peti rođendan, i prvi primerak knjige o njemu koju je Savez dramskih umetnika Srbije objavio kao jedan od darova dobitniku Dobričinog prstena 1994. Žurimo da saopštimo da je štampanje zbornika, kao pokrovitelj, omogućilo Ministarstvo kulture Republike Srbije, a da ga ne bi bilo bez pomoći *Dunav papira* iz Beograda i *GIP Prosvete* iz Sombora.

Knjiga je obimna, ima 290 strana, bogato je ilustrovana, priredili su je Ksenija Sukuljević - Marković i Olga Savić. Dugačak je spisak autora koji su pisali o našem najstarijem glumcu i reditelju. Impresivan je iskreni isповедni razgovor koji je sa Profesorom vodila Olga Savić.

Goste na rođendanu dočekivao je Mata Milošević čila zdravlja, dobra raspoloženja, duhovit, mladi od svojih godina. ■

Нана Сана ВАНТИПИРА
Опис: У замиру се налази један или више
дигиталних вапирских који настављају из живота,
да чини до живота.
Препорука: Приликом укупног
вапирских вапирских укупног
дигиталних и укупног.

POZORIŠTE MNOGO ISTE

Kako radi i kako se
dovija Dečje pozorište -
Gyermekszínház
u Subotici

kroz koji bi se mladi ljudi osposobili da u ovoj složenoj umetničkoj oblasti iskažu svoj talenat i stvaralačko umeće. U svakoj sredini, pa i u Subotici, takvih sigurno ima, samo im treba pružiti priliku i u njih uložiti mnogo ljubavi i rada i - nešto novca. Za toliko će se valjda naći.

Pozorište ima sopstvene radionice (stolarsku, krojačku) u kojima rade vsini majstori sa izuzetnim kreativnim mogućnostima i dugim iskustvom. Pozorište godišnje odigra 200 predstava u kući i na gostovanjima, što znači da ih vidi oko 50.000 gledalaca. U tu cifru nisu uračunati gledaoci na raznim smotrama, festivalima i gostovanjima van zemlje. Što se repertoara tiče, on se precizno i osmišljeno pravi, ali se nedoslavno realizuje, jer veći deo niz godina za projekte pozorištima niko ne daje »ni žute banke«. Međutim, i u takvim prilikama pripremi se i izvede šest premijera u sezoni. Pri tom se smogne dovoljno snage da se očuva dostignuti umetnički nivo i ne padne ispod dozvoljenog estetskog praga. Jeste teško, ali se isplati. To pokazuju rezultati. Dečje pozorište Gyermekszínház je u poslednje četiri sezone dva puta uzastopno bilo najbolje na Susretima profesionalnih lutkarskih pozorišta Srbije, a dve godine zaredom je najbolje u lutkarskoj sekciji na Jugoslovenskom festivalu pozorišta za decu u Kotoru. U tom periodu je osvojeno više od 40 glumačkih i drugih nagrada, što to je podatak s kojim bi se i »velika« pozorišta nosila.

Pozorište je, samo u prošloj godini, učestvovalo na međunarodnim festivalima u Sibiru, Plovdivu i Varni (Bugarška), na Festivalu balkanskih zemalja u Skoplju, na Međunarodnom lutkarskom festivalu u Meksiko Sitiju, a po međunarodnoj konvenciji i međusobnim protokolima gostovalo je u Pešti i Segedinu (Mađarska), u Bukureštu, Krajevi i Temišvaru (Rumunija).

Pozorište je i organizator značajnog

nositi u poznatoj nam priči iz srednjovekovne narodne pesme i Mihizove drame Vajra najisnažnije brani čudesnim čutanjem, različitim u različitim fazama predstave, ali uvek eksperimentalnim i snažnim. »Dopada mi se to što ni ja, niti moje kolege ne primjećujemo da u toj predstavi toliko čutim. To znači da čutanje može biti veoma rečito. Uloga je toliko zahlevna i neobična da gotovo nemam odnos prema količini teksta koji izgovaram.«

Priča kako su u Budvi, a Nikitom radili sa namerom da ne budu opterećeni predčasudom o priči koju svako posredstvom narodne pesme ili Mihizove drame ima o Banović Strahinji i grehu njegove žene. »Hteli smo da napravimo most ka budućnosti koja, nažalost nije ružičasta, ali nam pruža mogućnost da ispričamo neke svoje priče koje su negde i intimne i društvene, zadiru u budućnost ali se i trude da takvu budućnost izbegnu.«

Publika se, sigurno, posle predstave *Banović Strahinje*, koja je na Bifeju u Zvezdara teatru započela svoj zimski život, pita u kom pozorištu radi Vajra Đukić. Ne radi ni u jednom. Zaposlena je kao asistent profesora Vladimira Jevovića na katedri za glumu na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. »Došla sam na Akademiju sa namerom da nikada ne prekinem da radim u pozorištu, i tako je ostalo.« Otako glumi, prošla je sve ono što čini savremeni teatar, od klasičnih uloga, preko istraživačkih u teatru pokreta, do *Banović Strahinje*. Njen ritam je jedna predstava godišnje, uglavnom u uspešnim projektima. Radeći sa studentima, konstantno i uvek iznova promišlja ono što koristi na sceni. Tako i taj rad upotrebljava u korist svoje profesije. Koliko je u nezavidnom položaju u odnosu na glumce koji su stalni članovi nekog pozorišta? »O tome razmišljam onda kada poželim da radim nešto novo. Pozorište u suštini traži kolektiv koji se prepoznaje, koji funkcioniše po principu pripadnosti, mada to kod nas i ne važi mnogo.« Bila je član Cmogorskog narodnog pozorišta, radila je malo. Tada je shvatila

znači i igrati. »U našim pozorištima niko ne brine o tome šta će ko od glumaca da igra, šta kome od uloga pada. Uloge se dele gotovo stihijski, pa ukoliko je član nekog pozorišta, često ni formalno, znači samim brojem uloga, glumac ne može da zadovolji svoju potrebu za igranjem. U nekom drugom krugu razmišljanja shvatam da mi pozicija u kojoj sam jako odgovara: niko nije odgovoran kada ne igran, a ono što je posledica nekog mog rada je ili kvalitet ili to nije. Tako je možda jednostavnije.«

ada radi novu predstavu, uvek se vezuje za celinu. Sve njene uloge, od *Zliti duha*, Maloumne Bepi, balerine u *Klaustrofobičnoj komediji*, uloge u Dah teatru, Princeze Ksenije, Haanaginice, pa do ove poslednje, bile su celine u različitom. »Izbegavala sam da radim uloge u predstavama u kojima nisam mogla da nađem uporište za svoja razmišljanja i interesovanja. Zato sam, bez obzira na

rezultate, posle svake uloge bila mirna, jer je iza toga stajao ili uspeh celne, ili je to bilo zanatsko zadovoljstvo u kojem sam sama otkrivala neka nova sredstva.«

Šta Vajra radi van pozorišta? Bavri se svojim dvanaestogodišnjim sinom. »U pozorištu sam, u stvari, samo onda kada to nije njemu na uštrb. Trudim se da ga zaštitim od loših uticaja i saznanja, i mislim da u tome uspevam. Osim toga, čitam mnogo, prozivam eseje, i tu nalazim motive za uloge.« Kako vidi svoju budućnost u profesiji? Ima uloga koje bi želela da igra. Napisala je i dramu o Marini Cvetajevoj koja je izvedena na radiju. Ima žensku, ličnu i profesionalnu potrebu da tu dramu postavi na nekoj sceni. Sprečavaju je problemi koje nosi realizacija. »Ja se, ipak najudobnije osećam kao glumica. Volela bih da radim sa ljudima koji umeju da proberu temu, koji mene nalaze kao pravu osobu za njihovu podetu. Volim da mislim da je to što radim moglo samo meni da pripadne. To je zablude koja me motiviše.« ■ *Olivera Milošević*

